

Čiernohronská železnica, n.o.

Hlavná 56, 976 52 Čierny Balog

tel./fax.: 048/61 91 500

Čierny Balog 27.3.2017

ČHŽ, n.o.

Výročná správa za rok 2016

1. Úvod

Čiernohronská železnica, nezisková organizácia /ČHŽ/ bola založená za účelom rozvoja a ochrany kultúrnej technickej pamiatky – Čiernohronskej železnice v Čiernom Balogu a zaregistrovaná na KÚ v Banskej Bystrici 18.9.2001 pod číslom 2001/07603. V súčasnosti je registrovaná Obvodným úradom v Banskej Bystrici, odborom všeobecnej vnútornej správy pod registračným číslom OVVS/NO-7/2001

2. Prehľad činnosti

V roku 2016 prevádzkovala ČHŽ, n.o. ako svoju hlavnú činnosť pri obnove a ochrane Národnej kultúrnej pamiatky turistickú osobnú dopravu na úseku Chvatimech - Hronec - Čierny Balog - Vydrovo / Dobroč a späť (spolu 47 632 ks predaných cestovných lístkov, čo predstavuje cca 142 896 prepravených cestujúcich). Verejná osobná doprava ani pravidelná nákladná doprava neboli prevádzkované s výnimkou príležitostných nedotovaných prepráv občanov Čiernohronského mikroregiónu - obce Čierny Balog, Hronec, Valaská a Podbrezová za symbolické cestovné (Fašiangy, futbalové stretnutia, Deň školy, Mikuláš a pod.). Na činnosti ČHŽ sa opäť podieľali predovšetkým dobrovoľníci objemom 1 408 odpracovaných osobodní.

Počet cestujúcich zaznamenal tento rok pokles o cca 2 %, spôsobený podľa nášho názoru stagnáciou ponuky v našom regióne. V segmente mimoriadnych jázd a akcií pre firmy a obchodných partnerov sme však zaznamenali opäť jeho mierny nárast o 0,6 %, spôsobený oživením ekonomiky Slovenska a osobných kontaktov s firmami. Návštevnosť ČHŽ predstavujú síce aj naďalej predovšetkým jednodenné rodinné výlety, pri pobytových návštevníkoch sa však už trvalo kladne prejavuje činnosť OOCR a Klastra Horehronie - zaznamenávame opäť oživenie i pri návštevníkoch ktorí sa ubytujú v okolí Nízkych Tatier na viac než 1 noc. Žiaľ obec Čierny Balog ani Lesnícky skanzen nedokážu návštevníkovi ponúknuť v ostatných rokoch nič navyše a v ostatnom čase ani nič nové. V obci chýbajú ďalšie služby, atrakcie, možnosť kúpania, kvalitné stravovacie zariadenia, parčíky, lavičky, cyklocestičky a pod., čo je pri dlhodobom pomerne významnej ročnej návštevnosti ČHŽ a tým i Čierneho Balogu zarážajúca skutočnosť. Jediná možnosť stravovania v obci je bufet vo Vydrove. I ten začala v roku 2001 budovať ČHŽ spolu so svojim vtedajším sponzorom Vagónkou Trebišov, pôvodne ako rekreačnú ubytovňu pre svojich zamestnancov (išlo o dva spojené oceľové kontajnery určené pre staviteľov plynovodov v Rusku). Po vzniku Lesníckeho skanzenu prevzalo toto zariadenie od nás občianske združenie Vydra za účelom realizácie spoločného grantu na prevádzkovanie občerstvenia, výstavby nástupištia a pódia. Po skončení grantu ho ale začali iba prenajímať a v súčasnosti ho prevádzkuje súkromný

podnikateľ pán Juroš. Úroveň poskytovaných služieb však dnes už výrazne zaostáva za potrebami návštevníkov ČHŽ i Lesníckeho skanzenu a veľká časť možných tržieb tak z obce odchádza inam. Ľudia skrátka v Čiernom Balogu na dlhšie nezostávajú.

Opravy lokomotívneho a vozňového parku sa tento rok zamerali na II. etapu generálnej obnovy pamiatkovo chránených parných lokomotívy „Kolbenka“ - ktorú opäť podporilo grantom Ministerstvo kultúry SR a iba na bežnú údržbu osobných i nákladných vozňov. Všetky naše ostatné finančné prostriedky pohltila obnova výbuchom poškodenej budovy stanice – vid'. nižšie.

Cestovný poriadok doznal tento rok pomerne významné zmeny - tradičný každodenný „storočný drevorúbačský vlak“ s bufetovým a detským vozňom Chvatimech – Vydrovo skanzen a späť s historickou súpravou vedenou parnou lokomotívou musel byť žiaľ i napriek jeho veľkej obľube zrušený, rovnako ako všetky pravidelné vlakové spoje v úseku Šánske – Chvatimech. Technický stav železničného zvršku, predovšetkým drevených podvalov, vymieňaných dobrovoľníkmi už pred vyše 35-timi rokmi už neumožňuje pravidelnú každodennú prevádzku vlakov. S vypätím všetkých síl dobrovoľníkov udržiavame tento úsek trate aspoň v bezpečnom zjazdnom stave pre služobné a mimoriadne vlaky a trpezlivo sa snažíme získať grant pre jeho generálnu opravu. V obnove a údržbe ostatných traťových úsekov sme pokračovali v našej snahe definitívne dorobiť úsek Čierny Balog – Vydrovo, na konci ktorého by v budúcnosti mala byť vybudovaná Európska lesná škola. Jej výstavbu však LSR, š.p. zatiaľ pozastavili a ani v tomto roku nedošlo ku zmene ich stanoviska. Realizácia projektu definitívnej konečnej stanice vo Vydrove bola navyše poznamenaná negatívnym stanoviskom občianskeho združenia Vydra, ktoré na mieste pôvodného ukončenia trate prevádzkuje dnes svoj komerčný detský tábor a bojí sa o „bezpečnosť detí“. Potreba definitívneho ukončenia trate vo Vydrovskej doline tak zostáva stále otvoreným problémom pri rokovaní so štátnymi lesmi i Vydrou – v tomto roku vznikla však aspoň kompromisná dohoda s premiestnením stanice ČHŽ nižšie, pod súčasný tábor Vydry, ktorú v súčasnosti realizujeme. Na stanici Chvatimech udržiavame aj naďalej iba hrubú stavbu nového objektu predajne cestovných lístkov a informácií, WC a vyasfaltovanú odstavňú plochu parkoviska i nástupištia. Z finančných i organizačných dôvodov sa nepodarilo žiaľ nijako toto prostredie skultivovať, oceňujeme pomoc obce Podbrezová a ich klubu dôchodcov aspoň pri udržiavaní čistoty a poriadku. Stále hľadáme pre tento priestor zmysluplnú funkciu – napr. nástupné informačné centrum pre celé Horehronie, projekt Route 66, alebo niečo podobného. Sami investovanie, prevádzkovanie a údržbu tohto priestoru dlhodobo nezvládneme.

Ostatná činnosť ČHŽ, n.o. bola zameraná už tradične na pokračovanie v obnove a rekonštrukcii objektov a zariadení Čiernohronskej železnice a vytváranie stále lepších podmienok pre návštevníkov a brigádnikov. V dielňach v Hronci a na stanici Čierny Balog sme opäť rozšírili technické prostriedky pre opravy i prevádzku lokomotív, v Čiernom Balogu sme definitívne dokončili nové II. a III. nástupište s vyvýšeným spevneným povrchom, bezbariérovým prístupom a vodným žeriovom a dokončili sme i definitívne oplatenie a parkovú úpravu smerom k materskej škôlke. Rovnako sa podarilo zrekonštruovať pôvodnú odstavňú plochu medzi II. a III. nástupišťom – časť bola upravená ako parčík a časť slúži veľmi úspešne ako modelová záhradná železnica L.G.B., ktorú môžu obsluhovať priamo i malé deti. Najviac práce i financií sme museli investovať na opravu výbuchom poškodenej budovy stanice v Čiernom Balogu, ktorú sme zachránili ako dobrovoľníci a o ktorú sa nepretržite staráme z vlastných zdrojov od roku 1983. Úplne zničená budova vrátane kancelárií ČHŽ tak získala opäť nové podlahy, okná i dvere a pokračujeme s rozvodmi elektriny, vody i odpadov. Táto budova bola Čiernohronskej železnici po roku 2007 vedením obce Čierny Balog postupne ukradnutá a údajnú „zlatú baňu“ prevádzky staničnej reštaurácie prenajímala od roku 2007 obec sama. Z viny totálneho zanedbania bezpečnostných predpisov nájomcom - prevádzkovateľom staničnej reštaurácie pánom Jurošom, ako aj absenciou ich

kontroly prenajímateľom, došlo však 19.7.2014 k ohromnému výbuchu plynu v kuchyni, ktorého dôsledkom boli dvaja ťažko zranení a úplne zničená celá budova vrátane kancelárií ČHŽ. A to ešte môžeme hovoriť o veľkom šťastí – 15 min. po výbuchu vystúpilo z autobusu 70 detí školského výletu... ČHŽ tak prišla okrem „ukradnutej reštaurácie“ i o svoje kancelárie a technické zázemie prevádzky (dopravná kancelária, vysielačky, GPS). Behom jediného dňa a noci sme sa však za pomoci dobrovoľníkov a dobrých ľudí z obce presťahovali do spodnej budovy, kde vznikla v rekordom čase provizórna kancelária riadenia prevádzky. Ubrali sme tým však z ubytovania dobrovoľníkov, ktorí sa po rokoch museli vrátiť k prespávaniu vo vagónikoch... Obnova zničenej pamiatkovo chránenej budovy stanice bude ešte veľmi finančne náročná a dlhodobá, sme však stále odhodlaní vykonať ju v čo najkratšom čase !

Podobná bola situácia v Hronci, kde nám aj napriek stále platnému Uzneseniu vlády SSR č. 6/1988 Lesy Slovenskej republiky, š.p. odmietli v roku 1994 odovzdať pôvodné dielne lesnej železnice a po rokoch vynútených nájmov a ťahaníc sme ich nakoniec museli v roku 2014 odkúpiť za cenu 65 485,- €. Spolu so zaplateným nájomom za ostatné roky vo výške 40 584,- € nás tak „naše“ dielne lesnej železnice stáli spolu **106 070,- € - veľká škoda týchto peňazí, mohli byť investované do ďalšieho rozvoja ČHŽ** – nezostáva nám však iné, než zarobiť si takéto peniaze sezónou prevádzkou Národnej kultúrnej pamiatky... Ale aspoň sa už konečne – po 20-tich rokoch získané dielne v Hronci začínajú postupne meniť na múzeum a opravovňu historických - predovšetkým parných strojov. Zbytočne stratených 20 rokov budeme však len ťažko doháňať.

Zatiaľ bez akýchkoľvek zmien pokračuje i nepochopiteľne nespravodlivé a netransparentné pridelenie verejných financií - dotácií z obce pre ČHŽ v porovnaní s ostatnými subjektmi cestovného ruchu v obci (LSR, š.p., Vydra, o.z.), rovnako ako vynútené platenie nájmov v rozpore s Uznesením vlády SSR č.6/1988 štátnym lesom... – vid'. tabuľky:

Tabuľka pridelených príspevkov pre CR z obecného rozpočtu v ostatných rokoch:

Organizácia:	2008 Sk	2009 Sk	2010 €	2011 €	2012 €	2013 €	2014 €	2015 €	2016 €	Spolu za 9 rokov:
Lesnícky skanzen	210 000	210 000	6 900	6 900	6 900	5 000	5 000	5 000	5 000	54 500,- €
Vydra	130 000	200 000	5 000	5 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	40 900,- €
ČHŽ	120 000	120 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	29 000,- €

Tabuľka zaplatených nájmov a iných poplatkov štátnym lesom, ktoré ČHŽ musí platiť v rozpore s Uznesením vlády SSR č. 6/1988:

Pozemky pod a traťou žeriavom v Hronci	1992 – 2002	1820 Kčs/Sk/rok	20 020,- Sk
	2003 – 2007	12 333,- Sk/rok	61 665,- Sk
	2008 – 2014	24 666,- Sk/rok	172 662,- Sk
Pozemky pod traťou Hronec	2015 - 2016	746,25 €	1 492,50 €
Depo a dielne v Hronci	2002 – 2003	3 000,- Sk/rok	6 000,- Sk
	2004 – 2009	172 645,- Sk/rok	1 035 870,- Sk
	2010 – 2014	1 200,- €/rok	6 000,- €
Odkúpenie dielni v Hronci	2014		65 458,- €
Múzeum Čierny Balog	2012 - 2016	225,- €/rok	1 125,- €
Spolu			117 102,50 €

Snažíme sa udržať aspoň dobrú spoluprácu s vedením obce vo veci využívania prác VPP a spoločným úsilím pokračujeme v čistení Hrončianskej doliny i okolia rieky a trate ČHŽ smerom na Dobroč. Táto spolupráca je obojstranne výhodná a výsledky sú na prvý pohľad viditeľné. Pokračovaním projektu by malo dôjsť pri spolupráci s ostatnými obcami (Hronec, Valaská, Podbrezová) k celkovému revitalizovaniu Hrončianskej doliny a vybudovaniu cyklochodníka v celej dĺžke z Podbrezovej až po Čierny Balog. Príprava tohto projektu nadväzuje i na našu už dlhoročnú spoluprácu so Slovenskou agentúrou pre cestovný ruch v Banskej Bystrici i Technickou univerzitou vo Zvolene. Pokračujeme v úspešnej reprezentácii Slovenska na medzinárodnom fóre – v roku 2013 získanú **Cenu za krajinu Slovenskej republiky**, udeľovanú Ministerstvom životného prostredia SR za prínos k tvorbe a ochrane pôvodnej krajiny sme úspešne doplnili v roku 2014 i celoeurópskym ocenením „**Europe Landscape Award**“, udeľovaným Radou Európy najúspešnejším projektom v rámci všetkých členských štátov EU a v rokoch 2015 a 2016 úspešnou propagáciou železničky na medzinárodných konferenciách. V domácom prostredí obdržala v roku 2014 železnička vďaka návrhu skupiny poslancov **Cenu obce Čierny Balog**. Záchrana železničky si za ostatný čas získala uznanie aj rôznych iných organizácií – na Slovensku napríklad „**Sedem divov nášho kraja**“ i trojnásobný „**TOP 7 okresu Brezno**“ v kategórii naj organizácie, **Výročnú cenu časopisu Pamiatky a múzea** v roku 1995, v Európe prestížnu cenu **Európa Nostra** v roku 1993, celosvetovú **Fordovú cenu** v roku 1994, **Cenu za čin roka v cestovnom ruchu** za rok 2007 udeľovanú Združením turizmu, UMB Banská Bystrica a anglickej poradenskej firmy pre cestovný ruch L&R International Managment Development Ltd. Úspešne pokračuje i viacročná spolupráca s **Ministerstvom kultúry SR** – predovšetkým v oblasti získavania grantov na opravy našich historických lokomotív, rovnako pokračuje spolupráca s **Národným technickým múzeom v Prahe** vo veci dlhodobého prenájmu osobného vozňa Balm/ú.

Napriek všetkým pozitívam, úspechom a uznaniám však stále zostáva smutným konštatovaním fakt, že nebyť každoročného až neuveriteľne zanovitého nasadenia predovšetkým zahraničných dobrovoľníkov a občasnej významnej grantovej finančnej pomoci opäť väčšinou zo zahraničia (Slovensko-švajčiarsky revolvingový fond, Maďarsko-slovenský cezhraničný projekt EU) – vzťah domácich zodpovedných inštitúcií k ČHŽ by železničku „pri živote“ neudržal... Pokiaľ nedôjde v budúcnosti k zásadnej zmene vzťahu predstaviteľov zodpovedných inštitúcií k železnici, predovšetkým vo finančnej oblasti, bude tak ako budú postupne starnúť a ubúdať jej dobrovoľníci postupne upadať i jej prevádzka. Ale možno až vtedy zistíme, čo strácame.

3. Ročná účtovná závierka a jej zhodnotenie

Ročná účtovná závierka tvorí prílohu tejto správy. Výnosy organizácie tvorili predovšetkým tržby z predaja služieb a príspevky od právnických a fyzických osôb, príspevky z podielu zaplatenej dane a dotácie zo štátneho rozpočtu, spolu vo výške 368 184,67 €. Náklady tvorili hlavne platby za služby, nákup materiálu, opravy, osobné náklady a energie vo výške 386 844,57 €. Celkový hospodársky výsledok po zdanení k 31.12.2016 bola strata vo výške 18 659,90 €.

4. Výrok auditora k ročnej účtovnej uzávierke:

- vid'. Príloha: Audítorská správa

5. Prehľad peňažných príjmov a výdavkov:

Stav peňažných prostriedkov k 1.1.2016:	13 897,78 €
Príjmy:	
- Z hlavnej činnosti	274 045,71 €
- z verejnoprospešnej činnosti	238 572,19 €
- z dotácií	29 449,56 €
- z darov fyzických a právnických osôb	3 008,00 €
- z príspevkov z podielu zaplatenej dane	3 015,96 €
- Z ekonomickej činnosti	33 612,71 €
- Prijaté pôžičky, finančné výpomoci	
Príjmy spolu:	307 658,42 €
Výdaje:	
- na verejno-prospešnú činnosť	267 881,85 €
- na ekonomickú činnosť	31 644,92 €
- vrátenie pôžičiek, finančných výpomocí	10 206,44 €
Výdaje spolu:	309 733,21 €
Stav peňažných prostriedkov k 31.12.2016	11 822,99 €

6. Prehľad rozsahu príjmov (výnosov) v členení podľa zdrojov:

Zdroj príjmov (výnosov)	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	Spolu
Vlastné zdroje	256 460,26 €	33 128,98 €	289 589,24 €
- jazda vlakom	243 688,98 €		243 688,98 €
- tržby z predaja služieb		11 799,60 €	11 799,60 €
- tržby za predaný tovar		21 329,11 €	21 329,11 €
- tržby z predaja materiálu	95,40 €		95,40 €
- aktivácia dobrovoľníckej činnosti	12 672,00 €		12 672,00 €
- ostatné výnosy, úroky	3,88 €	0,27 €	4,15 €
Dotácie, príspevky, dary na činnosť	78 595,43 €	- €	78 595,43 €
- dary, granty právnických osôb	3 008,00 €		3 008,00 €
- príspevky z podielu zaplatenej dane	3 015,96 €		3 015,96 €
- dotácie samospráva	- €		- €
- dotácie zo štátneho rozpočtu	72 571,47 €		72 571,47 €
- dotácie z fondov EÚ	- €		- €

7. Stav a pohyb majetku a záväzkov:

Pohyb majetku v účtovnom období roka 2016 bol nasledovný:

Majetok	Stav k 1.1.2016	Prírastky	Úbytky	Stav k 31.12.2016
Budovy	311 552,07 €	4 496,97 €	25 080,00 €	290 969,04 €
Hnuteľný majetok	282,40 €		282,40 €	- €
Dopravné prostriedky	222 758,05 €		39 651,05 €	183 107,00 €
Ostatný dlhodobý majetok	2 330,00 €		528,00 €	1 802,00 €
Obstaranie DNM	8 300,00 €			8 300,00 €
Obstaranie DHM	144 096,60 €	5 858,88 €	4 496,97 €	145 458,51 €
Zásoby	46 367,08 €	40 148,52 €	66 214,04 €	20 301,56 €
Pokladnica	4 550,39 €	240 634,71 €	237 771,10 €	7 414,00 €
Ceniny	80,10 €	4 127,85 €	4 135,35 €	72,60 €
Bankové účty	9 347,39 €	220 403,71 €	225 342,11 €	4 408,99 €
Pohľadávky	3 193,25 €	44 963,20 €	43 529,10 €	4 627,35 €
Poskytnuté preddavky	1 210,00 €	16 072,31 €	12 282,31 €	5 000,00 €
Ostatné pohľadávky	1 466,71 €	37,00 €	37,00 €	1 466,71 €
Pohľadávky voči zamestnancom	- €	37 347,77 €	37 347,77 €	- €
Pohľadávky voči ŠR	581,06 €	6 961,49 €	7 510,93 €	31,62 €
Náklady budúcich období	162,00 €		162,00 €	- €
Príjmy budúcich období				- €
Majetok (aktíva) celkom:	756 277,10 €	621 052,41 €	704 370,13 €	672 959,38 €

Stav a pohyb záväzkov v roku 2016 bol nasledovný:

Záväzky	Stav k 1.1.2016	Prírastky	Úbytky	Stav k 31.12.2016
Finančné výpomocce	112 157,40 €	41,45 €	10 247,89 €	101 950,96 €
Dodávatelia	43 081,31 €	216 385,98 €	226 135,67 €	33 331,62 €
Preddavky	1 426,00 €	7 899,00 €	9 325,00 €	- €
Zamestnanci	500,72 €	21 662,07 €	21 413,54 €	749,25 €
Záväzky voči SP a ZP	251,19 €	5 800,70 €	5 709,08 €	342,81 €
Záväzky voči DÚ	2,30 €	703,99 €	651,33 €	54,96 €
Výnosy budúcich období	424 077,64 €	3 500,00 €	47 158,48 €	380 419,16 €
Záväzky celkom:	581 496,56 €	255 993,19 €	320 640,99 €	516 848,76 €

8. Organizačná štruktúra:

Správna rada pracovala v roku 2016 v zložení:

Igor Nemky – predseda
Radek Voigt - člen
Ján Kovalčík – člen

Revízorom bola:

Bc. Ivana Juhaniaková

Dozorná rada:

Bc. Peter Siman
Peter Turňa
Zástupca LSR, š.p. OZ Čierny Balog

Riaditeľom bol:

Ing. Aleš Bílek

V roku 2016 organizácia mala priemerný prepočítaný počet zamestnancov 1,92, ostatné práce zaisťujú sezónny pracovníci DOVP, SZČO a dobrovoľníci.

Správu zostavil:

Ing. Aleš Bílek

riaditeľ ČHŽ